

Titulli i lëndës: **Gazetaria e të dhënave**

Informatat themelore për lëndën		
Njësia akademike:	Fakulteti i Filologjisë, Departamenti i Gazetarisë	
Titulli i lëndës:	Gazetaria e të dhënave	
Niveli:	Bachelor	
Statusi i lëndës:	Obligative	
Viti i studimeve:	I/ semestri II	
Numri i orëve në javë:	2+2	
Kreditë ECTS:	6	
Koha / Vendi:	Sipas orarit	
Mësimdhënësi:	Prof. Ass. Dr. Alban Zeneli	
Të dhënat kontaktuese:	alban.zeneli@uni-pr.edu	
Përshkrimi i lëndës:	Gazetaria e të dhënave trajton përdorimin e të dhënave statistikore dhe burimeve të hapura si bazë për krijimin e përmbajtjes gazetareske. Lënda synon të njoftojë studentët me konceptet, proceset dhe teknikat themelore për të kërkuar, analizuar dhe vizualizuar të dhëna në mënyrë që të ndërtojnë tregime të bazuara në fakte dhe evidencë. Nëpërmjet ushtrimeve praktike, studentët do të njihen me përdorimin e mjeteve si Excel, Google Sheets, OpenRefine dhe platformave të tjera që ndihmojnë në pastrimin dhe analizimin e të dhënave. Gjatë kursit, theksi vihet edhe në aspektet etike të përdorimit të të dhënave, si mbrojtja e privatësisë, shmangia e manipulimit të statistikave dhe transparenca ndaj audiencës. Studentët do të punojnë me raste konkrete nga gazetaria hulumtuese dhe raportimi lokal për të zhvilluar një kuptim praktik të mënyrës se si të dhënat mund të zbulojnë histori që përndryshe do të mbeteshin të padukshme. Në fund të lëndës, ata do të jenë të aftë të prodhojnë artikuj gazetaresk me bazë të dhënat, të ndërtojnë vizualizime të qarta dhe të raportojnë me përgjegjësi në një mjedis të mbështetur gjithnjë e më shumë në informacion numerik.	

Qëllimet e lëndës:	Qëllimi i lëndës është që të pajisë studentët me njohuri themelore dhe aftësi praktike për të përdorur të dhënat si burim informacioni në krijimin e përmbajtjes gazetareske. Në një kohë kur sasia e të dhënave publike dhe digjitale është në rritje të vazhdueshme, gazetarët kanë nevojë të dinë jo vetëm si t'i gjejnë dhe t'i kuptojnë këto të dhëna, por edhe si t'i analizojnë dhe t'i shndërrojnë ato në histori me ndikim shoqëror. Lënda synon të zhvillojë tek studentët një qasje analitike dhe kritike ndaj informacionit numerik, si dhe t'i aftësojë ata në përdorimin e mjeteve praktike për mbledhjen, pastrimin, analizimin dhe vizualizimin e të dhënave. Studentët do të mësojnë të krijojnë grafike, tabela dhe harta interaktive që i japin kuptim statistikave komplekse dhe i bëjnë ato të kuptueshme për publikun e gjerë. Po ashtu, përmes analizës së rasteve konkrete dhe projekteve praktike, ata do të mësojnë si të ndërtojnë një rrëfim gazetaresk të bazuar në evidencë. Në thelb, lënda synon të nxisë gazetarinë e bazuar në fakte dhe transparencë, duke i përgatitur studentët për të qenë profesionistë të përgjegjshëm dhe inovativë në mjedisin modern të informacionit. Aftësitë e fituara në këtë lëndë janë të aplikueshme në gazetari hulumtuese, raportim lokal, media digjitale dhe analiza politike apo ekonomike, duke e bërë këtë lëndë një komponent kyç për formimin e gazetarit të sotëm.
Rezultatet e pritshme të nxënies:	Rezultatet e pritura të nxënies janë: Të shpjegojë parimet themelore të gazetarisë së të dhënave dhe rëndësinë e saj në shoqërinë moderne të informacionit. Të identifikojë dhe të vlerësojë burime të besueshme të të dhënave, përfshirë ato zyrtare, të hapura dhe joformale. Të aplikojë mjete bazë digjitale (si Excel, Google Sheets, OpenRefine) për mbledhjen, pastrimin dhe organizimin e të dhënave. Të analizojë të dhëna statistikore për të zbuluar modele, trende dhe anomali që mund të shërbejnë si bazë për tregime gazetareske. Të krijojë vizualizime të qarta dhe të kuptueshme të të dhënave, përfshirë grafikë, tabela dhe harta, në funksion të komunikimit të lajmit. Të zhvillojë tregime gazetareske të bazuara në të dhëna, duke respektuar standardet profesionale, etike dhe të transparencës.

Ngarkesa e studentit (duhet të jetë në përputhje me rezultatet e nxënies së studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/Javë	Gjithsej
Ligjëratat	2	15	30
Teori/Punë në laborator/Ushtrime	2	15	30
Punë praktike	/	/	/
Përgatitje për test intermediar	/	/	/
Konsultime me mësimdhënësin	10 min	15	2.5
Puna në terren	/	/	/
Testi, punimi i seminarit	12	1	12
Detyrë shtëpie	2	15	30
Mësimi individual (në bibliotekë apo në shtëpi)	2	15	30
Përgatitja për provimin final	10	1	10
Koha e vlerësimit (testi, kuizi, provimi final)	3	2	6
Projektet, prezantimet, etj.	30 min	2	1
Total			151.5 orë= 6 ECTS
Metodat e mësimdhënies:	Metodologjia e mësimdhënies është e mbështetur para së gjithash në ligjërata në klasë dhe në ushtrime në klasë. Studentët që ndjekin këtë kurs kanë mundësi të ndjekin edhe ligjërata të gërshtuara me ushtrime, si dhe orë interaktive të diskutimeve për punimet e tyre të pavarura. Studentët marrin pikë vlerësuese që llogariten në ndërtimin e notës përfundimtare përmes detyrave në klasë dhe në shtëpi dhe përmes punës së pavarur në realizimin e shkrimeve. Këshillimet janë pjesë integrale e metodologjisë së mësimdhënies, sidomos në fazat kur studentët përgatisin punimet e tyre.		
Metodat e vlerësimit:	20%	Testi semestral	
	20%	Ushtrimet	
	10%	Ligjërata	
	30%	Detyra semestrare	
	20%	Provimi	

Literatura primare:	“The Data Journalism Handbook: How Journalists Can Use Data to Improve the News”, Jonathan Gray, Liliana Bounegru & Lucy Chambers “Të gërmosh më thellë”, Shilla O’Conell, BIRN "Data Journalism", Helena Bengtsson (Routledge, 2023) Berret, Charles & Phillips, Cheryl, 2016, Teaching Data and Computational Journalism, USA: Columbia Journalism School-Knight Foundation; “ABC-ja e Gazetarisë” – KAS - Redaktuar nga Claudia Mast “Journalism Next”, Mark E. Briggs Informatics and Media production, Anderson Ulf, University West. Frederick Shook, Television, Field Production and Reporting, Colorado State University, Fort Collins, Neil Everton "Përgatitja e lajmit televiziv" "Television News", Ivor Yorke
	“Raportimi mbi Inteligjencën Artificiale – Doracak për Edukatorët e Gazetarisë” UNESCO / Këshilli për Etikë në Media në Maqedoni Etika Pres Skopje 2024

Hartimi i planit mësimor	
Java	Titulli i ligjëratës
Java 1:	Hyrje në gazetarinë e të dhënave: përkufizime dhe rëndësia në gazetarinë moderne
Java 2:	Burimet e të dhënave: zyrtare, të hapura dhe crowdsourced
Java 3:	Etika në gazetarinë e të dhënave: privatësia, përfaqësimi dhe keqinterpretimi
Java 4:	Mbledhja dhe pastrimi i të dhënave (data cleaning)
Java 5:	Analiza themelore e të dhënave për gazetarë

Java 6:	Mjetet digjitale për gazetarinë e të dhënave (Excel, Google Sheets, OpenRefine, etj.)
Java 7:	Vizualizimi i të dhënave: parime dhe praktika
Java 8:	Të dhënat si burim për hetim gazetaresk
Java 9:	Test mesemetral
Java 10:	Gazetaria e të dhënave dhe transparencë qeveritare
Java 11:	Përdorimi i të dhënave në rrëfimin gazetaresk (data storytelling)
Java 12:	Raste studimore: Panama Papers, COVID-19 dashboards, investigime lokale
Java 13:	Si të lexosh dhe interpretojsh të dhënat qeveritare dhe institucionale
Java 14:	Mbrojtja dhe siguria e të dhënave në gazetari
Java 15:	E ardhmja e gazetarisë së të dhënave: AI, automatizimi dhe gazetaria algoritmike

Politikat akademike dhe kodi i sjelljes

Studentët janë të obliguar të respektojnë normat themelore të sjelljes gjatë kohës së ligjëratave dhe ushtrimeve. Gjatë ushtrimeve studentët janë të obliguar të marrin pjesë aktive në mësim interaktiv. Atyre u mundësohet edhe prezantimi individual dhe grupor dhe qasja interaktive në mësim.